

A1 Topaic 13

04 An fhoghraíocht *i* agus *í*

Foghraíocht

2

04 An fhoghraíocht *i* agus *í*

Le múineadh:

- An difríocht idir *i* agus *í*

3

An Fhoghraíocht – Cuid A

- Éist leis an nguth sa mhír, (**CUID A**) ag rá liosta na bhfocal seo a leanas a bhfuil an fhuaim (litr) *i* iontu ar fad:
- Cloisfidh tú an mhír dhá uair.

4

An Fhoghraíocht – Cuid A

- ith
- i Meiriceá
- bith
- cith
- pictiúr
- bricfeasta
- milseog
- bille
- biseach
- dinnéar

5

An Fhoghraíocht – Cuid A

- ith
- i Meiriceá
- bith
- cith
- pictiúr
- bricfeasta
- milseog
- bille
- biseach
- dinnéar

6

An Fhoghraíocht – Cuid B

- Éist leis na horduithe seo a leanas (**CUID B** sa mhír) agus léigh an liosta ag an am céanna:
- Cloisfidh tú an mhír dhá uair.

7

An Fhoghraíocht – Cuid B

- Suigh – suígí
- Nigh – nígí
- Luigh – luígí

8

An Fhoghraíocht – Cuid B

- Suigh – suígí
- Nigh – nígí
- Luigh – luígí

9

An Fhoghraíocht – Cuid B

- Tá fuaim an *i* difriúil sna focail thuas mar tá fada ar an nguta *i* ag deireadh na bhfocal.
- Tá '*igh*' i gceist chomh maith. I roinnt canúintí is ionann *igh* agus *í*.
- Anois éist leis na focail seo a leanas (**CUID C** sa mhír):

10

An Fhoghraíocht – Cuid C

- Bí - bígí,
- éirigh - éirígí,
- tosaigh - tosaighgí,
- críochnaigh - críochnaighgí

11

An Fhoghraíocht – Cuid C

• é <u>ir</u> igh	• Ulster
• tosa <u>igh</u>	• Connacht
• críochna <u>igh</u>	• Munster

12

An Fhoghraíocht – Cuid C

• é <u>ir</u> igh	• Ulster
• tosa <u>igh</u>	• Connacht
• críochna <u>igh</u>	• Munster

13

An Fhoghraíocht – Cuid C

- Bí - bígí,
- éirigh - éirígí,
- tosaigh - tosaígí,
- críochnaigh - críochnaígí

14

An Fhoghraíocht – Cuid D

- Fuaimnítear an défhoghar *ia* mar *í-a*.
- Anois éist leis na focail seo a leanas (**CUID D** sa mhír):

15

An Fhoghraíocht – Cuid D

- pian,
- Brian,
- Cian,
- grian

16

An Fhoghraíocht – Cuid D

- pian,
- Brian,
- Cian,
- grian

17

An Fhoghraíocht

• ith	• bricfeasta
• i Meiriceá	• milseog
• pictiúr	• bille
• cith	• biseach
• bith	• dinnéar

18

An Fhoghraíocht

- Suigh – suígí
- Nigh – nígí
- Luigh – luígí

19

An Fhoghraíocht

- Bí - bígí,
- éirigh - éirígí,
- tosaigh - tosaígí,
- críochnaigh - críochnaígí

20

An Fhoghraíocht

- pian,
- Brian,
- Cian,
- grian

21

Bileog

An Fhoghraíocht - *i* agus *í*

22

An Fhoghraíocht

- Féach ar cheist 5 ar an mbileog **An Fhoghraíocht - i agus í**.

23

An Fhoghraíocht

- Léigh na horduithe sa cholún **M'orduithe** amach os ard.
- Tabhair aird ar an síneadh fada agus ar an bhfuaimniú.
- Ansin, éist liomsa.
- Cuir an síneadh fada san áit chuí sna horduithe, más gá, sa cholún **Orduithe mo mhúinteora**.

24

M'orduithe

- Déanaigí bhur n-obair.
- Tosaigí an cluiche.
- Ith do dhinnéar.
- Fanaigí nóiméad.
- Ólaigí bhur mbainne.

25

Orduithe mo mhúinteora

- Tógaigi amach bhur leabhair.
- Dúnaigi na leabhair.
- Imrigi peil sa chlós.
- Téigi go dtí an siopa.
- Bi go maith.

26

Orduithe mo mhúinteora - **Freagraí**

- Tógaigi amach bhur leabhair.
- Dúnaigi na leabhair.
- Imrigi peil sa chlós.
- Téigi go dtí an siopa.
- Bí go maith.

27

Bileog

An Fhoghraíocht - *i* agus *í* - Iolraí

28

An Fhoghraíocht - *i* agus *í* - Iolraí

- Cuirtear *i* le go leor ainmfhocal chun an uimhir iolra a chruthú.
- Ainmfhocaíl bhaininsneacha atá ann den chuid is mó.
- Athscríobh na hainmfhocaíl seo a leanas san uimhir iolra.
- Ansin, léigh amach **an uimhir uatha** agus **an uimhir iolra** ag tabhairt aird ar na sínte fada agus ar an bhfuaimniú.

29

An Fhoghraíocht - *i* agus *í* - Iolraí

1. cailín _____
2. ispín _____
3. abairt _____
4. aimsir _____
5. oifig _____

30

An Fhoghraíocht - *i* agus *í* - Iolraí

1. buachaill _____
2. uirlis _____
3. eaglais _____
4. iris _____
5. seachtain _____

31

***i* agus *í* – Iolraí - Freagraí**

1. cailín	<u> cailíní </u>
2. ispín	<u> ispíní </u>
3. abairt	<u> abairtí </u>
4. aimsir	<u> aimsirí </u>
5. oifig	<u> oifigí </u>

32

***i* agus *í* - Iolraí - Freagraí**

1. buachaill	<u> buachaillí </u>
2. uirlis	<u> uirlisí </u>
3. eaglais	<u> eaglaisí </u>
4. iris	<u> irisí </u>
5. seachtain	<u> seachtainí </u>

33
